

ЗАХТЈЕВ ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЈЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шифра за идентификацију дисертације: 31/12

Шифра УДК (бројчано): 811.163.41' 276.6:070

Web адреса на којој се налази извјештај Комисије о урађеној докторској дисертацији:
www.ffuis.edu.ba

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Молимо вас да, у складу са чланом 149. Закона о високом образовању, (Службени гласник РС број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 и 90/16) дате сагласност на урађену докторску дисертацију:

Назив дисертације: ***Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика***

Научна област УДК (текст): Публицистички стил савременог српског језика

Презиме и име кандидата: **мр Саша Ђукић**

Ментор и састав комисије за оцјену дисертације:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор, Савремени српски језик и Општа лингвистика, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор;
2. Др Миланка Бабић, редовни професор, Специфични језици – Савремени српски језик и лингвистика, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву и
3. Др Вељко Брборић, редовни професор, Српски језик (Методика наставе српског језика и књижевности), Филолошки факултет Београд, Универзитет у Београду.

Главни допринос дисертације:

Докторска дисертација *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* мр Саше Ђукића врло је значајна по томе што први пут унутар функционалне стилистике одређује статус агенцијског новинарства као подстила унутар публицистичког функционалног стила. У анализи конкретног материјала агенцијског новинарства издвајају се критеријалне особине овог подстила, које за резултат имају друкчије освијетљену структуру језичког система публицистичког функционалног стила и/или његових подстилова.

Допринос дисертације мр Саше Ђукића посебно је уочљив кад се успореди са резултатима досадашње србистичке и/или сербокroatистичке литература, која је углавном приручничког типа и по правилу се бавила теоријским питањима разграничења функционалних стилова, односно њихових подстилова и жанрова, при чему је врло мало научних функционалностилских истраживања проведених на конкретном језичком материјалу. Ни у једном досадашњем синтетичком раду о функционалној стилистици у српскоме језику продукти агенцијског новинарства нису издвојени ни у категорију жанра ни у категорију подстила; они се једноставно и не спомињу. Дисертационо истраживање мр Саше Ђукића тако је први монографски опис агенцијског новинарства у србистичкој функционалној стилистици, први опис у коме су дати сви критеријуми постојања *агенцијског подстила унутар публицистичког функционалног стила*, критеријуми који га јасно диференцирају од осталих публицистичких подстилова и/или жанрова.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата : мр Саша Ђукић

Назив завршеног факултета: Филозофски факултет Пале

Одсјек, група, смјер: Српски језик и српска књижевност

Година дипломирања: 2005.

Назив специјализације: -

Назив магистарске тезе: *Стилске особине агенцијског новинарства у Босни и Херцеговини*

Научно подручје: Лингвистика

Година одбране: 2011.

Факултет и мјесто: Филозофски факултет Пале

Објављени радови кандидата:

- 1) С. Ђукић (2011): Аутоматизами кохезивности у агенцијској вијести, *Узданица*, Јагодина, 71-81.
- 2) С. Ђукић (2011): Синтаксичко-структурни типови наслова агенцијских вијести, *Радови Филозофског факултета Пале*, XIII/1, 485-498.
- 3) С. Ђукић (2013): Дискурсна анализа агенцијске вијести, *Наука и традиција*, Филозофски факултет Пале, књ. 7/1, 143-156.
- 4) С. Ђукић (2013), Синтаксички облици лида (главне вијести) у агенцијској вијести, *Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије*, Савремена проучавања језика и књижевности, одржан на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 17. марта 2012. године, година IV/ књига 1, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, 335-46.8
- 5) С. Ђукић (2014) – Фигуре понављања у поезији Драге Куђића, *Зборник радова са Научног скупа „Наука и глобализација“*, Филозофски факултет, Пале, књ. 8/1, стр. 437-446.
- 6) С. Ђукић (2014) – Интертекстуалност као умјетнички поступак у публицистичкој прози 'Крстоноше и сизифовци' Жељка Грујића, *Зборник радова са Научног скупа „Наука и слобода“*, књ. 9/1, Филозофски факултет Пале.
- 7) С. Ђукић (2015) – Употреба аутоматизама у финитивној реченици (бекграунду) агенцијске вијести, Научни скуп „Стандарди и критеријуми квалитетног образовања и школе будућности“, *Нова школа*, IX/1, 106 – 117.
- 8) С. Ђукић (2016) – Слободно препричавање у настави језичке културе (модел лексичко-семантичке вјежбе у млађим разредима основне школе). *Прилози настави српског језика и књижевности*, V, Бања Лука: Друштво наставаника српског језика и књижевности, 139 – 152.
- 9) С. Ђукић (2017) – Компаративна анализа начина и функција преношења туђег говора у штампаним и агенцијским вијестима, *Књижевност и језик*, LXIV, 1–2, Београд: Часопис Друштва за српски језик и књижевност Србије, 147 – 165.
- 10) С. Ђукић (2018) – Медијско описмењавање у ваннаставним облицима рада основне школе, *Зборник радова са VIII научног скупа са међународним учешћем „Наука и настава данас“*, одржаног на Педагошком факултету у Бијељини 17.11.2017. године, *Нова школа*, XIII (рад у штампи).

Назив и сједиште организације у којој је кандидат запослен: Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет у Бијељини

Радно мјесто: Виши асистент

Потврђујемо да кандидат испуњава услове утврђене чланом 149. Закона о високом образовању (Службени гласник РС број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 и 90/16).

У прилогу достављамо:

- Извјештај Комисије о оцјени урађене докторске дисертације;
- Приједлог одлуке Наставно-научног вијећа Филозофског факултета Пале о усвајању извјештаја Комисије за оцјену урађене докторске дисертације.

ДЕКАН

Доц. др Драга Мاستиловић

Телефон/факс: + 387 (0)57 223 479, 227 410, Адреса: Алексе Шантића 1 71420 Пале, е-пошта: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>
Telefon/faks: + 387 (0)57 223 479, 227 410, Adresa: Alekse Šantića 1 71420 Pale, e-pošta: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>
Број: 761/18

Датум: 13. 3. 2018. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 и 90/16) и члана 57. Статута Универзитета у Источном Сарајеву (број 01-С-294-III/11, 01-С-250-Х/12, 01-С-41-ХVII/13, 01-С-198-XX/13, 01-С-44-ХVII/13 и 01-С-419-XXXIV/14), Наставно-научно вијеће Филозофског факултета Пале, на 250. сједници, одржаној 13. марта 2018. године, донијело је

ПРИЈЕДЛОГ ОДЛУКЕ

о извјештају Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације
кандидата мр Саше Ђукића

I

Усваја се извјештај Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* кандидата мр Саше Ђукића, у саставу:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор, Савремени српски језик и Општа лингвистика, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор;
2. Др Миланка Бабић, редовни професор, Специфични језици – Савремени српски језик и лингвистика, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву и
3. Др Вељко Брборић, редовни професор, Српски језик (Методика наставе српског језика и књижевности), Филолошки факултет Београд, Универзитет у Београду.

II

Коначну одлуку о усвајању извјештаја Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* кандидата мр Саше Ђукића, донијеће Сенат Универзитета у Источном Сарајеву.

ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА

Доц. др Драга Мاستиловић

Доставити:

- Сенату Универзитета;
- Кандидату;
- Комисији (1-3);
- У досије;
- У списе;
- Архиви.

Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, број 490/18 од 20. 2. 2018. године, именована је Комисија за оцјену и одбрану урађене докторске дисертације кандидата мр Саше Ђукића под насловом *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* (у даљем тексту: Комисија)¹ у сљедећем саставу:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор Савременог српског језика и Опште лингвистике, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву
2. Др Миланка Бабић, редовни професор Савременог српског језика и лингвистике, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву
3. Др Вељко Брборић, редовни професор за Српски језик (Методика српског језика и књижевности), Филолошки факултет Београд, Универзитет у Београду

Комисија је прегледала и оцијенила докторску дисертацију и о томе подноси Наставно-научном вијећу Филозофског факултета Пале Универзитета у Источном Сарајеву сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађене докторске дисертације

1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области
--

Докторска дисертација *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* мр Саше Ђукића врло је значајна по томе што први пут унутар функционалне стилистике одређује статус агенцијског новинарства као подстила унутар публицистичког функционалног стила. У анализа конкретног материјала агенцијског новинарства издвајају се критеријалне особине овог подстила, које за резултат имају друкчије освијетљену структуру језичког система публицистичког функционалног стила и/или његових подстилова.

Будући да укључује различите критеријуме, међу којима су доминантни они лингвостилистички, анализа је значајна не само за функционалну стилистику српскога језика него и за његову лингвостилистику, а посредно и за системску лингвистику, пошто су системскојезичке промјене најчешће посљедица промјена у публицистичком као језички најиновативнијем стилу, коме као подстил припада и агенцијско новинарство.

Издвајање подврста или жанрова ПФС-а темељено је не само на односу аутора агенцијских текстова према теми него и на основу примарних карактеристика условљених врстом медија (начином преношења информације) и екстралингвистичких детерминанти које индиректно утичу на настанак агенцијских продуката (брзина у прикупљању, обради и пласирању информације, краткоћа и фактографичност написа, тематска разноврсност, савременост технике и сл) – *што све заједно представља диференцијалне критеријуме овог према остали подстиловима или жанровима*

¹Комисија има најмање три члана од којих најмање један није у радном односу на Универзиету

публицистичког функционалног стила.

Допринос дисертације мр Саше Ђукића посебно је уочљив кад се успоређује са резултатима досадашње србистичке и/или сербокroatистичке литература, која је углавном приручничког типа и по правилу се бавила теоријским питањима разграничења функционалних стилова, односно њихових подстилова и жанрова, при чему је врло мало научних функционалностилских истраживања проведених на конкретном језичком материјалу. Ни у једном досадашњем синтетичком раду о функционалној стилистици у српскоме језику продукти агенцијског новинарства нису издвојени ни у категорију жанра ни у категорију подстила; они се једноставно и не спомињу. Дисертационо истраживање мр Саше Ђукића тако је први монграфски опис агенцијског новинарства у србистичкој функционалној стилистици, први опис у коме су дати сви критеријуми постојања *агенцијског подстила унутар публицистичког функционалног стила.*, критеријуми који га јасно диференцирају од осталих публицистичких подстилова и/или жанрова.

2. Оцјену да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Тема *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* само је успут помињана у досадашњој србистичкој литератури, по правилу приручничког и/или уџбеничког типа. Дисертација мр Саше Ђукића прво је монографско дјело посвећено агенцијском начину изражавања, а, писано из перспективе функционалне стилистике и примјеном функционалностилске методологије у оквиру. У овој дисертацији директно се упоређују или конфронтирају карактеристике агенцијских форми изражавања према свим штампаним подстиловима и жанровима публицистичког функционалног стила, чиме се издвајају све релевантне (ин)варијантне језичко-стилске особине које агенцијском изражавању критеријално прибављају статус посебног подстила унутар публицистичког функционалног стила српског језика.

Тему је докторанд обрадио исцрпно, на богатом и пажљиво одабраном корпусу. Ова дисертација показује да је једини научно утемељен начин анализе публицистичких подстилова и жанрова укључивање великог броја (под)дисциплина. Притом, анализа није остала дисциплинарно фрагментарна, већ су методолошки оквири и критеријални системи повезани у сложен методолошки оквир који је кохерентан и у свему добро осмишљен.

Докторанд је консултовао сву релевантну литературу која се директно, додирно или општетеоријски односи на проблематику дисертације, па се у поређењу с том литературом јасно уочава и вриједност саме дисертације, односно њених научних резултата. Дисертација мр Саше Ђукића *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* доноси научно врло вриједне резултате који је чине оригиналним научним дјелом.

3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

Мр Саша Ђукић до сада је објавио осам оригиналних научних радова, и има један рад прихваћен за штампу. Своје радове, како се и из следећих библиографских података види, он је објављивао како у научним часописима, тако и у рецензираним зборницима радова са научних скупова:

1) С. Ђукић (2011): Аутоматизами кохезивности у агенцијској вијести, *Узданица*, Јагодина, 71-81.

2) С. Ђукић (2011): Синтаксичко-структурни типови наслова агенцијских

вијести, *Радови Филозофског факултета Пале*, XIII/1, 485-498.

3) С. Ђукић (2013): Дискурсна анализа агенцијске вијести, *Наука и традиција, Филозофски факултет Пале*, књ. 7/1, 143-156.

4) С. Ђукић (2013), Синтаксички облици лида (главне вијести) у агенцијској вијести, *Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије*, Савремена проучавања језика и књижевности, одржан на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 17. марта 2012. године, година IV/ књига 1, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, 335-46.8

5) С. Ђукић (2014) – Фигуре понављања у поезији Драге Куђића, *Зборник радова са Научног скупа „Наука и глобализација“*, Филозофски факултет, Пале, књ. 8/1, стр. 437-446.

6) С. Ђукић (2014) – Интертекстуалност као умјетнички поступак у публицистичкој прози 'Крстоноше и сизифовци' Жељка Грујића, *Зборник радова са Научног скупа „Наука и слобода“*, књ. 9/1, Филозофски факултет Пале.

7) С. Ђукић (2015) – Употреба аутоматизама у финитивној реченици (бекграунду) агенцијске вијести, Научни скуп „Стандарди и критеријуми квалитетног образовања и школе будућности“, *Нова школа*, IX/1, 106 – 117.

8) С. Ђукић (2016) – Слободно препричавање у настави језичке културе (модел лексичко-семантичке вјежбе у млађим разредима основне школе). *Прилози настави српског језика и књижевности*, V, Бања Лука: Друштво наставаника српског језика и књижевности, 139 – 152.

9) С. Ђукић (2017) – Компаративна анализа начина и функција преношења туђег говора у штампаним и агенцијским вијестима, *Књижевност и језик*, LXIV, 1–2, Београд: Часопис Друштва за српски језик и књижевност Србије, 147 – 165.

10) С. Ђукић (2018) – Медијско описмењавање у ваннаствним облицима рада основне школе, *Зборник радова са VIII научног скупа са међународним учешћем „Наука и настава данас“*, одржаног на Педагошком факултету у Бијељини 17.11.2017. године, *Нова школа*, XIII (рад у штампи).

4. Оцјену о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему (по поглављима)²

Докторска дисертација мр Саше Ђукића *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* има 206 страница текста нормалног (1,5) компјутерског прореда структурисаног у шест текстуалних и два додатна поглавља, и то: 1) Увод (стр. 6-15); 2. Новинске (информативне) агенције (16-23); 3. Публицистички функционални стил српског нормираног језика (24-44); 4. Адаптација агенцијског начина изражавања према штампаним медијима (45-119); 5. Особине агенцијског (под)стила (120-184); 6. Закључак (185-189); 7. Прилози: списак скраћеница и симбола, и списак илустрација

²Испуњеност обима и квалитета у односу на пријављену тему, нарочито, треба да садржи: аналитички и системски прилаз у оцјењивању истраживачког постављеног предмета, циља и задатака у истраживању; испуњеност научног прилазу доказивања тврдњи или претпоставки у хипотезама, са обрадом података

(190-195), и 8. Литература (196- 206).

У *уводном дијелу* назначен је предмет и циљ истраживања (а то научно осветљење новинских информативних агенција, с обзиром на језичке особине и начине изражавања у њима); дат је преглед литературе о агенцијском новинарству (гдје је констатовано да у функционалностилој литератури агенцијски начин изражавања није идентификован као посебна (под)стилска категорија, и да се он у литератури тек мимогредно помиње; представљен је метод истраживања (а то су логично функционаностилистички и лингвостилистички метод у њиховој хармоничној примјени, како би се што егзактније и хијерархизованије издвојиле све инваријантне језичко-стилске особине агенцијског новинарства, и његов подстилски или жанровски статус унутар публицистичког стила; и на карају увода дат је опис корпуса на коме је вршено истраживање (материјал је ексцерпиран из *Новинске агенције Републике Српске* (Срна), која је једина информативна агенција на територији Републике Српске, с тим да су резултати анализе парадигматични, јер суштински

Важе и за остале агенцијске куће са српско-хрватског говорног подручја (Танјуг, Бета, Хина, Фена, Фонет, Онаса и др.).

У поглављу о *Новинским (информативним) агенцијама* освјетљавају се медији из различитих апсеката, и то с обзиром на типове, с обзиром на међуоднос традиционалних медија и мултимедијалних платформи, с обзиром на мјесто и улогу новинских информативних агенција у медијском систему, накопн чега слиједи приказ најзначајнијих новинских агенција у свијету и бившој Југославији, као и идентификација агенцијских продуката (*извјештај, вијест у низу, најавна, специјалац, флеш, саопштења, деманти, кроз вријеме и преглед вијести*) и специфичности ауторства у агенцијама.

У трећем поглављу насловљеном *Публицистички функционални стил српског нормираног језика* најприје се даје детаљна прегледана анализа мишљења о публицистичком функционалном стилу, што је научно нужан поступак с обзиром на чињеницу да продукти агенцијског новинарства цјелином потпадају под овај функционални стил. Показано је да "на стилско обликовање новинарских врста (жанрова), осим језичко-стилских средстава, битну улогу имају и фактори важни за новинску чињеницу, као што су: новост, актуелност, брзина, тачност, јасноћа и важност (значај). Њихово при(од)суство у већој или мањој мјери креира коначан изглед новинске информације. Садржај који се пласира неминовно мора да има (не)очекиване нове чињенице (новост) које би требало да, неовисно од новинара, представљају непристрасну истину (истинитост) изнијету у јасној форми (јасноћа), а које је неопходно што прије објавити (брзина) да би јавност била о њима информисана (актуелност)". Издвајање и подробен опис (ин)варијантних особина публицистичког стила условљено је прије свега основним циљем дисертације, а то је одређење функционалностилошког статуса агенцијског начина изражавања. Описани су сви критеријуми подстилске и жанровске раслојености публицистичког стила, да би се закључило да критеријуми издвајања подстилова и жанрова у оквиру публицистичког стила у литератури нису ни јасно издвојани ни досљедно примијењивани. Као кључне критеријуме за издвајање агенцијског начина изражавања у посебан подстил мр Саша Ђукић издваја сљедећих пет:

- агенције су самостални медији те у класификацији подстилова, по принципу самосталности медија, имају свој (под)стил;
- усмјереност на друге медије – због усмјерености на друге медије њихов начин изражавања је „кровни“ или основни што га додатно спецификује;
- појавом нових медија (мултимедија) постепено се губи некадашња (фундаментална) разлика међу традиционалним медијима јер долази до унификације у начину пласирања информације. Али, иако је у трансформацији, агенцијски начин изражавања још увијек задржава своје стилске доминанте по

којима ће остати препознатљив (сажет израз, начело обликовања текста, „неутралност“ израза и сл.), чак се може прогнозирати да ће остали медији свој начин израза асимилovati агенцијском (што наговјештава статистика о преузетим агенцијским текстовима – анализа штампе показује да је то велики постотак) што ће постати стилска маркација нових медија;

- у агенцијском начину изражавања новинар нема могућности избора у начину приступа обради, јер је у агенцијском писању информативни приступ приоритет новинара;
- жанровска неподударност у различитим медијима; у агенцијском подстилу жанрови немају исте структурне и(ли) језичко-стилске карактеристике као у осталим медијима; нпр. вијест није иста у новинским агенцијама и неком другом медију.

У четвртом поглављу – *Агенцијски начин изражавања према другим медијима – контрастивна анализа* – детаљно се анализира однос агенцијског начина изражавања према начинима изражавања у другим медијима: штампаним медијима, радију и телевизији, при чему се долази до закључка да (под)стилови публицистичког стила имају доста заједничких особина, јер је њихов израз утемељен на језичкој, стандардној норми, али и да начин издвајања подстилова у публицистичком функционалном стилу, утемељен на екстралингвистичким факторима (техничим могућностима и природи појединачних медија), показује постојање диференцијалних црта, које омогућавају издвајање и агенцијског као критеријално заснованог подстила унутар публицистичког функционалног стила. "Контрастирање" агенцијског са другим подстиловима показало је "да су агенцијске вијести у начину изражавања сличне вијестима из штампе, али да имају и диферентне особине по којима се разликују и које чине специфичност у агенцијском начину изражавања. Заједничке особине су утемељене на истој правописној и функционалностилистичкој норми, а диферентне особине су узроковане различитом врстом медија, као и специфичним статусом информативних агенција у медијском систему".

Пето поглавље посвећено особинама *агенцијског "стила"* јесте најопширније и емпиријски најутемељеније поглавље докторске дисертације мр Саше Ђукића. У њему се даје исцрпна анализа различитих типова "аутоматизама у агенцијском стваралаштву", и то: 1) аутоматизми који се односе на шематску структуру дискурса (макроструктурни елементи: наднаслов, наслов, интродуктивна и финитивна реченице), 2) аутоматизми који се реализују на нивоу реченице (микроструктурне особине које се појављују на унутарреченичном нивоу), с тим да се они, с обзиром на фреквенцију, са статистичким као примарним критеријумом класификације, могу реализовати као: а) апсолутни аутоматизми (100%) б) високофреквентни аутоматизми (50%), в) фреквентни аутоматизми (од 10 до 50%), и г) нискофреквентни аутоматизми (до 10%). Након анализе типова аутоматизама даје се структура "микродискурса агенцијске вести", и от с обзиром на разнообразност "наслова" (наднаслови, наслови), а за наслов се каже да му је најважнија функција "у агенцијској вијести да информишући привуче пажњу читаоца. Проведена анализа показује да се то најчешће остварује сажимањем текста у самосталну информацију тако да је корисник прочитавши наслов већ у основним знацима обавијештен и може бирати да ли ће наставити читање текста или ће одустати. Најчешћи модел насловљавања је облик *елидираног наслова*, тј. највише се прибјегава изостављању редувантних елемената предиката, па се овај поступак третира као *високофреквентан аутоматизам*". Потом се детаљно осветљавају језичко-стилске карактеристике *лида* као интродуктивне реченице, па начини увођења и навођења типова туђег говора, након чега слиједи анализа типове *интертекстне реченице*, као аутоматизама кохезивности, да би се анализа микродискурсна анализа вијести закључила описом различитих типова *финитивне реченице* или бекграунда, чиме је структура микродискурса преко анализе њених упоришних конституената потпуно осветљена са стилско-језичке стране.

У *Закључку* је дат сажетак истраживања, у коме се показује зашто и на основу којих критеријума

"агенцијски начин изражавања заслужује статус јасно издвојеног (под)стила" у оквиру публицистичког функционалног стила српскога језика.

5. Научне резултате докторске дисертације

Најбитнији резултат докторске дисертације мр Саше Ђукића *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика*, што је уосталом био и њен основни циљ, јесте на јасно издвојеним критеријумима утемељени закључак да производи агенцијског новинарства представљају посебан подстил унутар публицистичког функционалног стила. Закључак који увелико мијења структуру публицистичког функционалног стила је недвосмислен: "унутар ПФС-а, агенцијски начин изражавања заслужује статус јасно издвојеног (под)стила, као што то имају начини стварања према врсти медија – штампани медији, радио и телевизија"

Статус јасно критеријално издвојеног подстила агенцијски начин изражавања заслужује из више разлога, од којих су најбитнији:

- централним положајем у медијском систему агенцијски начин изражавања представља својеврсну основу изражавања (и медијског става) осталим медијима који агенцијске производе добрим дијелом преузимају, а затим адаптирају и модификују за своје изражавање;
- на дискурсном нивоу, контрасне разлике између агенцијских и штампаних врста, као њима најприближнијих (најсличнијих), знатне су и очигледне, а у поређењу са радијским и телевизијским врстама више су него очигледне;
- агенцијски начин изражавања различитим новинским жанровима предодређује низ инваријантних језичко-стилских особина.

6. Примјењивост и корисност резултата у теорији и пракси³

С обзиром на наведене домете, оригиналност и актуелност докторске дисертације мр Саше Ђукића, научни резултати његове докторске дисертације јесу и теоријски и емпиријски. Главни теоријски резултат јесу јасно издвојене карактеристике постојања агенцијског подстила, и први пут дефинисане кључне диференцијалне црте агенцијског подстила у односу на друге публицистичке подстилове и жанрове.

Основни циљ ове дисертације је у потпуности на научно критеријалан начин остварен и биће несумњиво навођен и искоришћен у радовима који се баве проблематиком функционалних стилова и информативних жанрова публицистичког стила, али и проблематиком презентовања подстилских и жанровских карактеристика публицистичког стила у цјелини.

Осим тога, резултати докторске дисертације мр Саше Ђукића *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика* иницираће низ других истраживања о сличностима и разликама међу новинарским подстиловима и жанровима. Зато дисертацију свакако треба публиковати како би њени резултати били доступни широј филолошкој јавности.

7. Начин презентирања резултата научној јавности⁴

³ Истаћи посебно примјенљивост и корисност у односу на постојећа рејешења теорије и праксе

⁴ Наводе се радови докторанта у зборницима и часописима у којима су објављени (истраживачки проблеми и резултати предмета истраживања докторске дисертације)

Мр Саша Ђукић до сада је објавио осам оригиналних научних радова, и има један рад прихваћен за штампу:

1) С. Ђукић (2011): Аутоматизами кохезивности у агенцијској вијести, *Узданица*, Јагодина, 71-81.

2) С. Ђукић (2011): Синтаксичко-структурни типови наслова агенцијских вијести, *Радови Филозофског факултета Пале*, XIII/1, 485-498.

3) С. Ђукић (2013): Дискурсна анализа агенцијске вијести, *Наука и традиција*, *Филозофски факултет Пале*, књ. 7/1, 143-156.

4) С. Ђукић (2013), Синтаксички облици лида (главне вијести) у агенцијској вијести, *Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије*, Савремена проучавања језика и књижевности, одржан на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 17. марта 2012. године, година IV/ књига 1, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, 335-46.8

5) С. Ђукић (2014) – Фигуре понављања у поезији Драге Куђића, *Зборник радова са Научног скупа „Наука и глобализација“*, Филозофски факултет, Пале, књ. 8/1, стр. 437-446.

6) С. Ђукић (2014) – Интертекстуалност као умјетнички поступак у публицистичкој прози 'Крстоноше и сизифовци' Жељка Грујића, *Зборник радова са Научног скупа „Наука и слобода“*, књ. 9/1, Филозофски факултет Пале.

С. Ђукић (2015) – Употреба аутоматизама у финитивној реченици (бекграунду) агенцијске вијести, Научни скуп „Стандарди и критеријуми квалитетног образовања и школе будућности“, *Нова школа*, IX/1, 106 – 117.

7) С. Ђукић (2016) – Слободно препричавање у настави језичке културе (модел лексичко-семантичке вјежбе у млађим разредима основне школе). *Прилози настави српског језика и књижевности*, V, Бања Лука: Друштво наставаника српског језика и књижевности, 139 – 152.

8) С. Ђукић (2017) – Компаративна анализа начина и функција преношења туђег говора у штампаним и агенцијским вијестима, *Књижевност и језик*, LXIV, 1–2, Београд: Часопис Друштва за српски језик и књижевност Србије, 147 – 165.

9) С. Ђукић (2018) – Медијско описмењавање у ваннаствним облицима рада основне школе, *Зборник радова са VIII научног скупа са међународним учешћем „Наука и настава данас“*, одржаног на Педагошком факултету у Бијељини 17.11.2017. године, *Нова школа*, XIII (рад у штампи).

Своје радове, како се и из наведених библиографских података види, мр Саша Ђукић је објављивао како у научним часописима (*Радови Филозофског факултета Пале*, *Узданица*, *Прилози настави српског језика и књижевности*, *Нова школа*) тако и у рецензираним зборницима радова са научних скупова (*Скупа младих филолога Србије*, *Научни скупови „Наука и слобода“* и *„Наука и глобализација“ Филозофског факултета Пале*, *Научни скуп „Наука и настава данас“ Педагошког факултета у Бијељини*). У свим радовима презентовани су резултати истраживања из тематике докторске дисертације. На научним скуповима презентовани радови имали су добар

пријем, што се види и по позитивним рецензијама на основу којих су објављени у зборницима с тих скупова.

8. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ⁵

Све наведено недвосмислено показује да је докторанд мр Саша Ђукић научно успешно обрадио тему *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика*. Кандидат је у приложеној дисертацији показао све врлине доброга научника – лингвисте и филолога. То се посебно односи на његову добру научну обавијештеност и кореспонденцију са литературом и добро владање научном стилистичком и лингвистичком методологијом. Докторанд је показао способност адекватног избора грађе и примјене вишекритеријалне анализе на њој, што је резултирало извођењем јасних и релевантних закључака. Веома захтјевна тема докторске дисертације обрађена је на научно утемељен и прецизан начин, чиме задовољава све критеријуме једне савремене студије из области функционалне стилистике и граматике. Резултати ове студије свакако ће имати одјека и у теоријским, и у примијењеним гранама лингвистике.

Зато са задовољством предлажемо Наставно-научном вијећу Филозофског факултета на Палама и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да прихвати овдје образложену позитивну оцјену о докторској дисертацији мр Саше Ђукића под насловом *Статус агенцијског жанра или подстила унутар публицистичког функционалног стила савременог српског језика*, и докторанду одобри усмену одбрану пред комисијом која и потписује овај извештај, након чега би се стекли услови да кандидат добије научно звање *доктора филолошких наука*.

Мјесто: Пале

Датум: 1. март 2018. год.

Комисија:

⁵У закључку се, поред осталог, наводи и назив квалификације коју докторант стиче одбраном тезе

1. Др Милош Ковачевић, у звању редовног професора (НО: Специфични језици, УНО: Савремени српски језик и Општа лингвистика, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет на Палама), председник Комисије;

2. Др Миланка Бабић, у звању редовног професора (НО: Специфични језици, УНО: Савремени српски језик и лингвистика, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет на Палама), члан Комисије;

3. Др Вељко Брборић, у звању редовног професора (НО: Филологија, УНО: Српски језик, Универзитет у Београду, Филолошки факултет Београд), члан Комисије;

Издвојено мишљење⁶:

1. _____, у звању _____ (НО _____, УНО _____,
_____ Универзитет _____,
Факултет _____ у _____, члан Комисије;

⁶Чланови комисије који се не слажу са мишљењем већине чланова комисије, обавезни су да у извештај унесу издвојено мишљење са образложењем разлога због се не слажу са мишљењем већине чланова комисије (члан комисије који је издвојио мишљење потписује се испод навода о издвојеном мишљењу)